

Mezinárodní instituce

Univerzální a regionální úroveň ochrany lidských práv

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

1.11.2023

Jan Lhotský

Mezinárodní soudní dvůr

- Hlavní soudní orgán OSN, sídlo v Haagu (=není lidskoprávní soud)
- Zřízen Chartou OSN (Statut MSD)
- Rozhodování **sporů mezi státy**
 - Právně závazné
 - Avšak oba státy musí souhlasit s postoupením sporu MSD
- Poradní posudky
 - Nejsou právně závazné

UN Treaty Collection

The screenshot displays the United Nations Treaty Collection website. At the top left is the UN logo and the text 'United Nations Treaty Collection'. A search bar is located at the top right. Below the header is a navigation menu with options: Overview, Depository, Registration & Publication, Resources, Training, and Treaty Events. The main content area is titled 'Multilateral Treaties Deposited with the Secretary-General'. On the left side, there is a sidebar menu under the heading 'Depository' with items: Status of Treaties, Depository Notifications, Certified True Copies, Photos of Treaty Ceremonies, Model Instruments, Titles of Treaties, League of Nations Treaties, Status of treaties (1959-2009), and Automated Subscription Services. The main content area features a navigation bar with 'Introduction', 'Status of Treaties' (which is selected), 'Historical Information', 'Title Search', and 'Full-text Search'. Below this is a table listing 20 chapters of treaties.

	Introduction	Status of Treaties	Historical Information	Title Search	Full-text Search
1	CHAPTER I	Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice			
2	CHAPTER II	Pacific Settlement of International Disputes			
3	CHAPTER III	Privileges and Immunities, Diplomatic and Consular Relations, etc			
4	CHAPTER IV	Human Rights			
5	CHAPTER V	Refugees and Stateless Persons			
6	CHAPTER VI	Narcotic Drugs and Psychotropic Substances			
7	CHAPTER VII	Traffic in Persons			
8	CHAPTER VIII	Obscene Publications			
9	CHAPTER IX	Health			
10	CHAPTER X	International Trade and Development			
11	CHAPTER XI	Transport and Communications			
12	CHAPTER XII	Navigation			
13	CHAPTER XIII	Economic Statistics			
14	CHAPTER XIV	Educational and Cultural Matters			
15	CHAPTER XV	Declaration of Death of Missing Persons			
16	CHAPTER XVI	Status of Women			
17	CHAPTER XVII	Freedom of Information			
18	CHAPTER XVIII	Penal Matters			
19	CHAPTER XIX	Commodities			
20	CHAPTER XX	Maintenance Obligations			

Depository

Status of Treaties

Depository Notifications

Certified True Copies

Photos of Treaty Ceremonies

Model Instruments

Titles of Treaties

League of Nations Treaties

Status of treaties (1959-2009)

Automated Subscription Services

Multilateral Treaties Deposited with the Secretary-General

◀	Introduction	Status of Treaties	Historical Information	Title Search	Full-text Search	▼	▶
---	--------------	---------------------------	------------------------	--------------	------------------	---	---

CHAPTER IV : Human Rights

1.	Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide. Paris, 9 December 1948
2.	International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination. New York, 7 March 1966
2.a.	Amendment to article 8 of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination. New York, 15 January 1992
3.	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. New York, 16 December 1966
3.a.	Optional Protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. New York, 10 December 2008
4.	International Covenant on Civil and Political Rights. New York, 16 December 1966
5.	Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights. New York, 16 December 1966
6.	Convention on the non-applicability of statutory limitations to war crimes and crimes against humanity. New York, 26 November 1968
7.	International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid. New York, 30 November 1973
8.	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. New York, 18 December 1979
8.a.	Amendment to article 20, paragraph 1 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. New York, 22 December 1995
8.b.	Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women. New York, 6 October 1999
9.	Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. New York, 10 December 1984
9.a.	Amendments to articles 17 (7) and 18 (5) of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. New York, 8 September 1992

Texty LP-smluv OSN:
[UN Treaty Collection](#)

Mezinárodní smlouvy

– Podpis x ratifikace/přístup

– Právní závaznost

4. International Covenant on Civil and Political Rights

New York, 16 December 1966

Entry into force : 23 March 1976, in accordance with article 49 , for all provisions except those of article 41; 28 March 1979 for the provisions of article 41 (Human Rights Committee), in accordance with paragraph 2 of the said article 41.

Registration : 23 March 1976, No. 14668

Status : Signatories : 74. Parties : 173

Text : [Certified true copy](#)

United Nations, *Treaty Series*, [vol. 999](#), p. 171 and [vol. 1057](#), p. 407 (procès-verbal of rectification of the authentic Spanish text); depositary notification [C.N.782.2001.TREATIES-6](#) of 5 October 2001 [Proposal of correction to the original of the Covenant (Chinese authentic text)] and [C.N.8.2002.TREATIES-1](#) of 3 January 2002 [Rectification of the original of the Covenant (Chinese authentic text)].

Note : The Covenant was opened for signature at New York on 19 December 1966.

Participant	Signature	Accession(a), Succession(d), Ratification
Afghanistan		24 Jan 1983 a
Albania		4 Oct 1991 a
Algeria	10 Dec 1968	12 Sep 1989
Andorra	5 Aug 2002	22 Sep 2006
Angola		10 Jan 1992 a
Antigua and Barbuda		3 Jul 2019 a
Argentina	19 Feb 1968	8 Aug 1986
Armenia		23 Jun 1993 a
Australia	18 Dec 1972	13 Aug 1980
Austria	10 Dec 1973	10 Sep 1978

Obsah

- Vznik ochrany lidských práv
- Regionální systémy ochrany lidských práv
- Univerzální mechanismy ochrany lidských práv
- Mapy: srovnání států

Lidskoprávní „debaty“

- Filozofické otázky (odůvodnění)
- Univerzalismus a kulturní relativismus
- Generace práv
 - Občanská a politická práva
 - Ekonomická, sociální a kulturní práva
 - Třetí generace?

Mezinárodní opatření na ochranu lidských práv v období do 20. století

- Zrušení otroctví
- Ochrana menšin
- Pracovní právo (ILO)
- Rozvoj mezinárodního humanitárního práva (IHL)

Trendy po roce 1945

- **1948 Všeobecná deklarace lidských práv**
 - Rezoluce Valného shromáždění OSN
 - Není formálně právně závazná
- Ústavy a vnitrostátní katalogy základních práv států
 - Ochrana práv ústavními soudy
- Mezinárodní ochrana lidských práv
 - 1950s Evropský systém ochrany LP (EÚLP, ESLP)
 - 1970s univerzální LP systém (2 Pakty, MPOPP, MPHSKP)

Přístup v mezinárodním právu

- 1990s vzestup mezinárodního trestního práva
- Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY)
 - ***Případ Tadić***

„ Bylo by parodií na právo a zradou na všeobecné potřebě spravedlnosti, kdyby bylo možné úspěšně postavit koncept státní suverenity proti lidským právům. Hranice by neměly být považovány za štít proti dosahu práva a za ochranu těch, kdo pošlapávají nejzákladnější lidská práva.“

Mezinárodní lidskoprávní režimy

– Úroveň

- Univerzální
- Regionální

– Práva

– Obecné katalogy LP

Občanská a politická (ICCPR)

Hospodářská, sociální a kulturní (ICESCR)

– Režimy jednotlivých LP-oblastí: **specifická práva**

Zákaz mučení (CAT)

Zákaz rasové diskriminace (CERD)

– Režimy jednotlivých LP-oblastí: **specifické skupiny**

Zákaz diskriminace žen (CEDAW)

Práva dítěte (CRC)

Práva osob s postižením (CRPD)

Práva původních obyvatel

Regionální LP systémy

- Mezinárodní LP soudy pro různé kontinenty

Evropa (Francie)

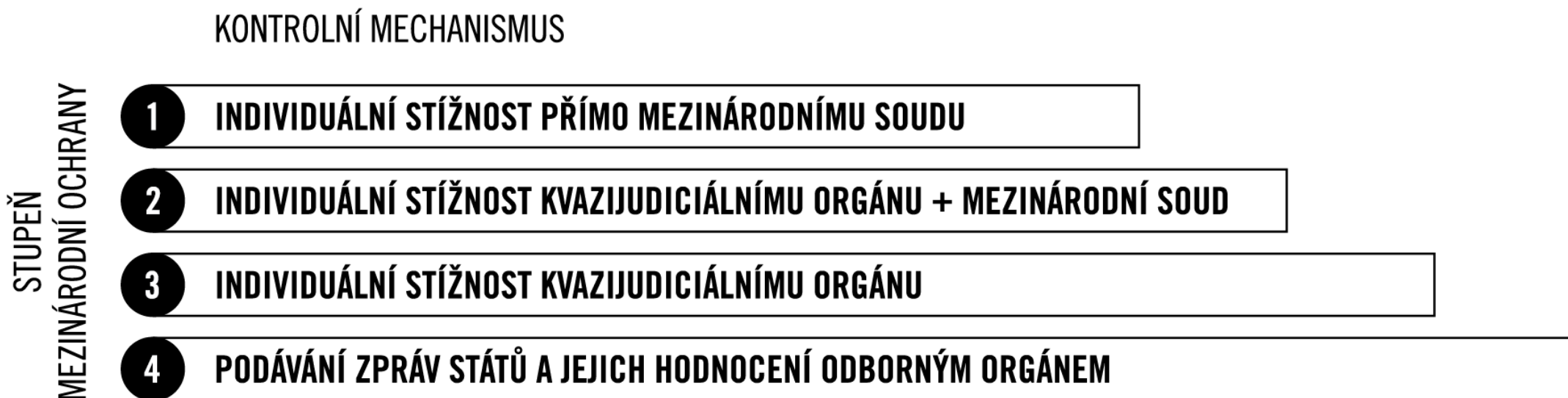
Amerika (Kostarika)

Afrika (Tanzanie)

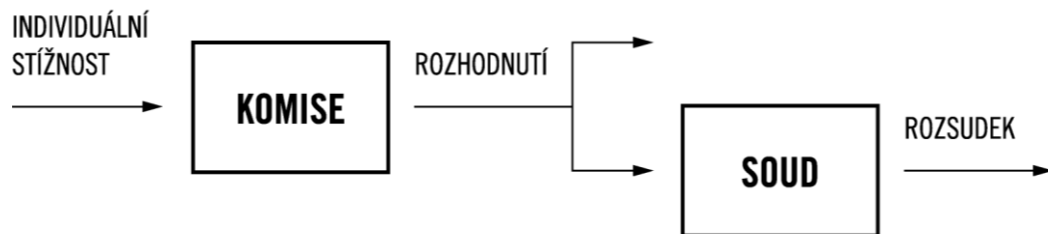
- Arabský svět, Asie a Oceánie: nemají vlastní regionální LP soud

Regionální LP systémy: síla mechanismů

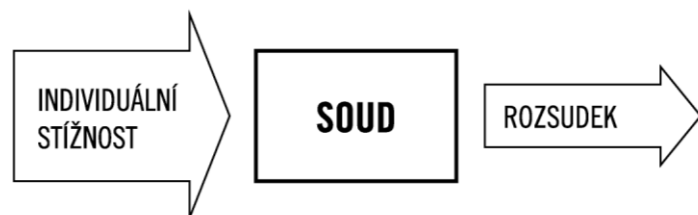

Evropský soud pro lidská práva

EVROPSKÁ ÚMLUVA O LIDSKÝCH PRÁVECH (PŮVODNÍ) RADA EVROPY

EVROPSKÁ ÚMLUVA O LIDSKÝCH PRÁVECH (OD ROKU 1998) RADA EVROPY

Zdroj: *Ochrana lidských práv
v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

Evropský soud pro lidská práva

■ INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST PŘÍMO MEZINÁRODNÍMU SOUDU

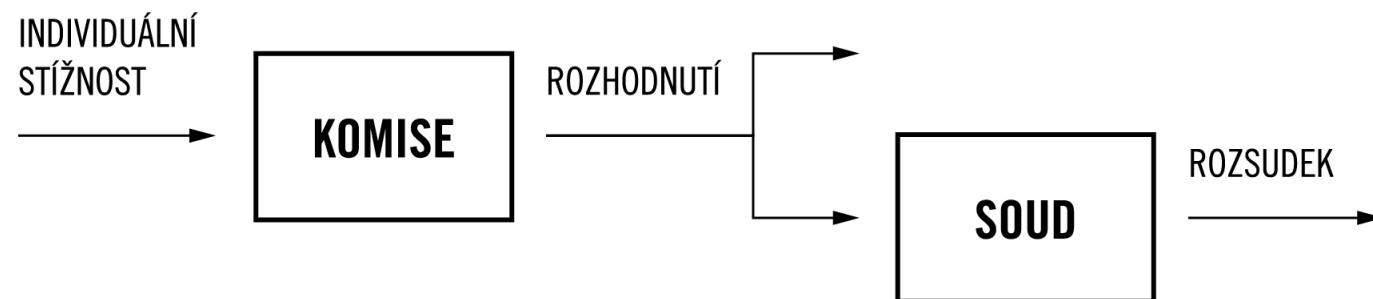
Zdroj: *Ochrana lidských práv v mezinárodním právu*, Jan Lhotský

Meziamerický soud pro lidská práva

- Založen v 1970s
- Organizace amerických států (OAS)
- Jaké právo aplikuje?
 - Americká úmluva o lidských právech + protokoly
 - Americká deklarace práv a povinností člověka

Meziamerický soud pro lidská práva

**AMERICKÁ ÚMLUVA O LIDSKÝCH PRÁVECH,
AMERICKÁ DEKLARACE PRÁV A POVINNOSTÍ ČLOVĚKA
ORGANIZACE AMERICKÝCH STÁTŮ**

Zdroj: *Ochrana lidských práv
v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

Meziamerický soud pro lidská práva

- INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST KVAZIJUDICIÁLNÍMU ORGÁNU
- INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST KVAZIJUDICIÁLNÍMU ORGÁNU + MEZINÁRODNÍ SOUD

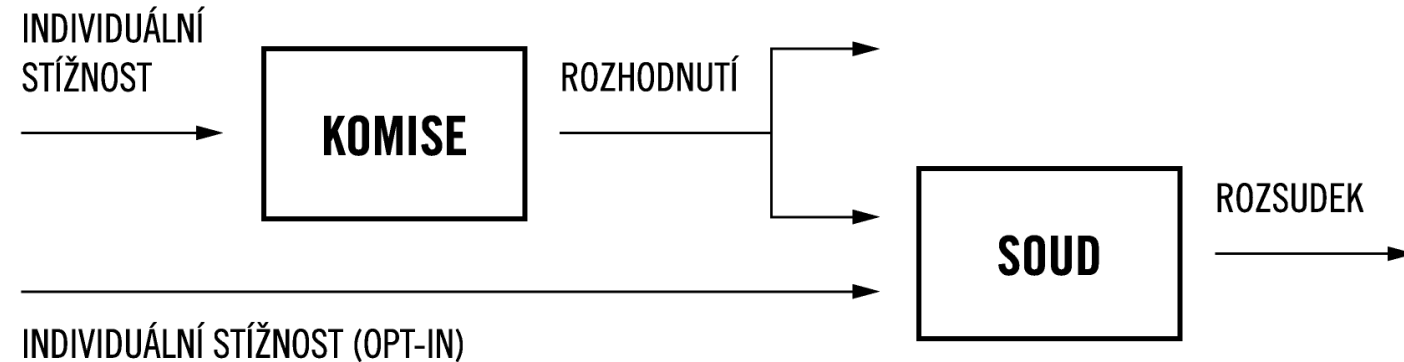
Zdroj: *Ochrana lidských práv v mezinárodním právu*, Jan Lhotský

Africký soud pro práva člověka a národů

- Vznik 2000s
- Africká unie (AU)
- Jaké právo aplikuje Africký systém?
 - Africká charta práv člověka a národů
 - Protokol k Africké chartě
- ESLP full-time, regionální soudy v Americe a Africe part-time
 - Soudci pracují v rámci konkrétních zasedání

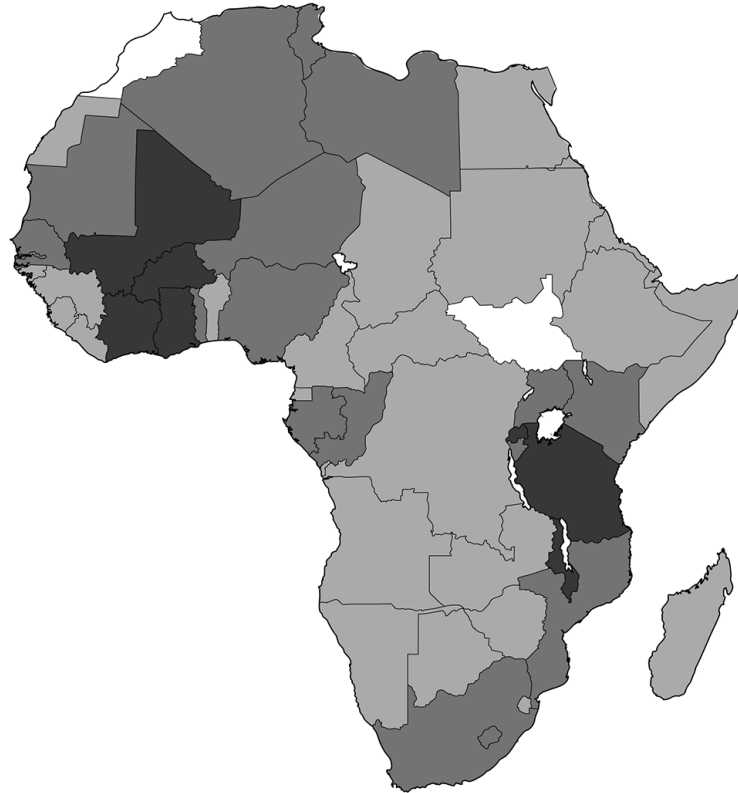
Africký soud pro práva člověka a národů

**AFRICKÁ CHARTA PRÁV ČLOVĚKA A NÁRODŮ,
PROTOKOL K AFRICKÉ CHARTĚ
AFRICKÁ UNIE**

Zdroj: *Ochrana lidských práv
v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

Africký soud pro práva člověka a národů

- INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST KVAZIJUDICIÁLNÍMU ORGÁNU
- INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST KVAZIJUDICIÁLNÍMU ORGÁNU + MEZINÁRODNÍ SOUD
- INDIVIDUÁLNÍ STÍŽNOST PŘÍMO MEZINÁRODNÍMU SOUDU

Zdroj: *Ochrana lidských práv
v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

Univerzální (celosvětové) LP režimy

1948 Všeobecná deklarace lidských práv

– Video: <https://www.youtube.com/watch?v=5RR4VXNX3jA&t=183s>

Univerzální úroveň ochrany LP

- 1945 Vznik OSN
- 1948 Všeobecná deklarace LP
 - Právně nezávazná
 - Závazné MS o LP na univerzální úrovni až cca o 20 let později
- Dva typy LP mechanismů na celosvětové úrovni
 - Široce uznávané normy, ale slabá implementace

1. Na základě Charty OSN:

Rada OSN pro lidská práva

Diplomatický přezkum LP závazků
(Univerzální periodický přezkum, UPR)

2. Na základě LP mez. smluv:

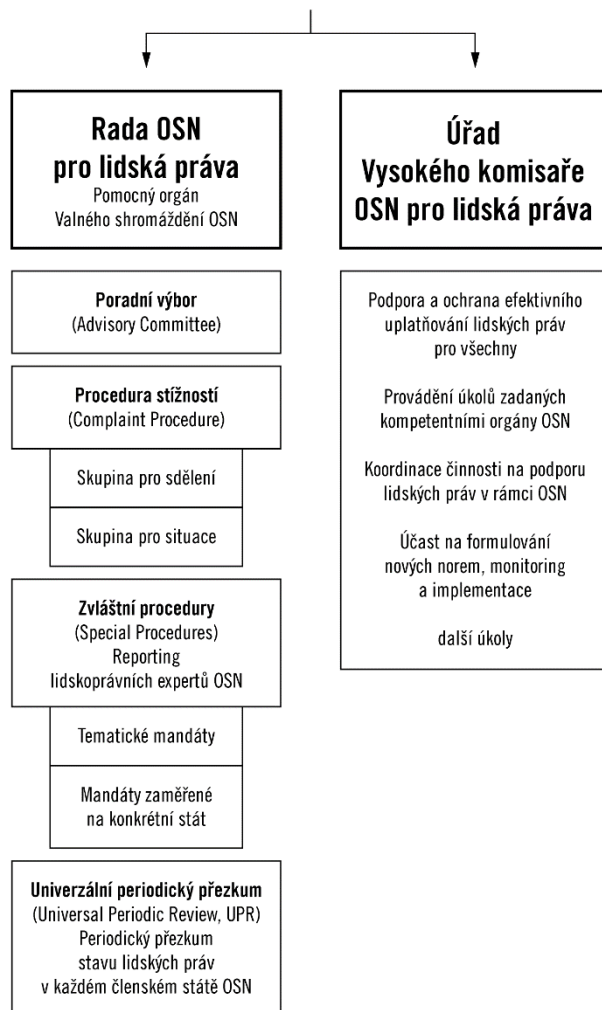
Výbor pro lidská práva atd.

Odborný přezkum LP závazků států
(9 výborů neboli **smluvních orgánů**)

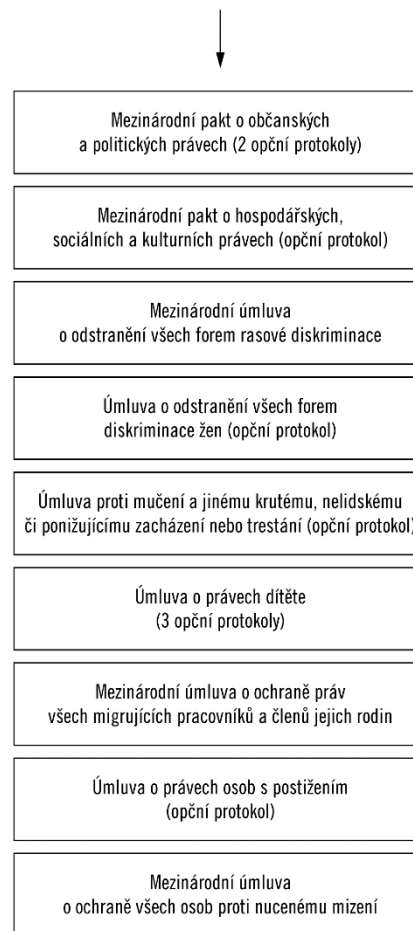
Univerzální úroveň ochrany LP

OCHRANA LIDSKÝCH PRÁV NA ZÁKLADĚ CHARTY OSN

Zvláštní procedury: [link](#)

MEZINÁRODNÍ SMLOUVY NA OCHRANU LIDSKÝCH PRÁV

Zdroj: *Ochrana lidských práv v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

Univerzální úroveň ochranu LP

Orgán	Zkratka smlouvy	Přijetí	Vstup v platnost	Počet sml. stran	Zprávy států	Individuální stížnosti	Vyšetřovací procedura
Výbor pro lidská práva	ICCPR	1966	1976	167	Ano	Ano (OP)	Ne
Výbor pro HSK práva	ICESCR	1966	1976	160	Ano	Ano (OP)	Ano (OP: opt-in)
Výbor pro odstranění rasové diskriminace	ICERD	1965	1969	175	Ano	Ano (opt-in)	Ne
Výbor pro odstranění diskriminace žen	CEDAW	1979	1981	187	Ano	Ano (OP)	Ano (OP)
Výbor proti mučení	CAT	1984	1987	150	Ano	Ano (opt-in)	Ano
Výbor pro práva dítěte	CRC	1989	1990	193	Ano	Ano (OP)	Ano (OP)
Výbor pro migrující pracovníky	CMW	1990	2003	45	Ano	Ano (opt-in)	Ne
Výbor pro práva osob s postižením	CRPD	2006	2008	112	Ano	Ano (OP)	Ano (OP)
Výbor pro nucené mizení	CED	2006	2010	32	Ano	Ano (opt-in)	Ano

Zdroj: *Ochrana lidských práv v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

System LP-smluv na univerzální úrovni

Dvě klíčové pravomoci smluvních výborů

1. Přezkum periodických zpráv států

- Stát: pravidelné zprávy
- Výbor: soubor doporučení

2. Rozhodování individuálních stížností

= kvazisoudní pravomoc

- Výbor rozhoduje jako soud o porušení LP v konkrétních případech
- Rozhodnutí však nejsou právně závazná

System LP-smluv na univerzální úrovni

**MEZINÁRODNÍ PAKT O OBČANSKÝCH A POLITICKÝCH PRÁVECH,
OPČNÍ PROTOKOL K MEZINÁRODNÍMU PAKTU
OSN**

Zdroj: *Ochrana lidských práv
v mezinárodním právu, Jan Lhotský*

System MS na univerzální úrovni

- **Silné stránky** systému smluvních výborů
 - System určený pro všechny státy (univerzální úroveň)
 - Expertní přezkum (na rozdíl od UPR v rámci Rady pro LP - diplomatický přezkum)
 - Aktivní zapojení států

System MS na univerzální úrovni

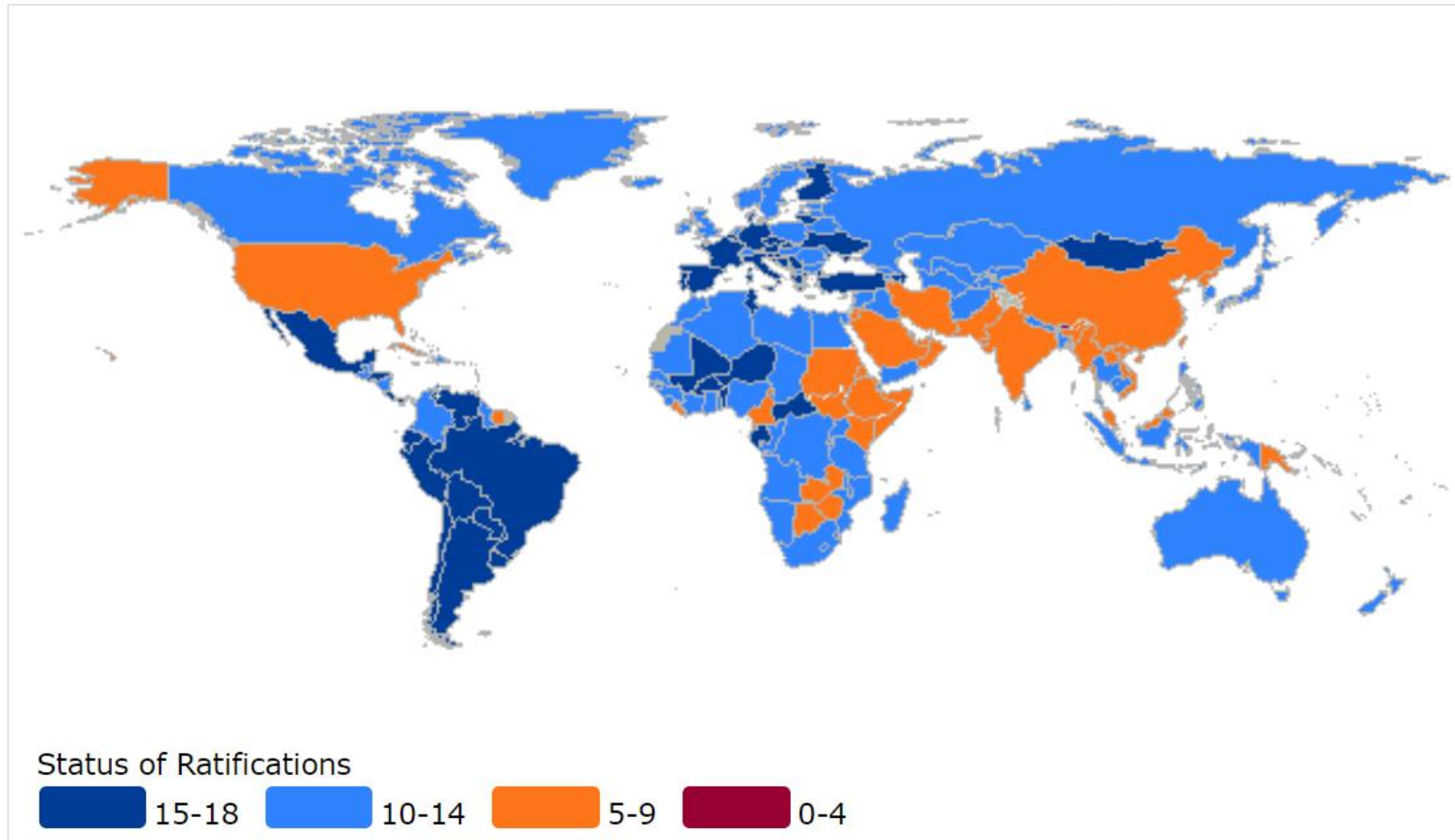
– Slabiny současného systému

- Nedostatečná spolupráce států týkající se podávání zpráv
- Nízká míra implementace kvazi-judiciálních rozhodnutí
- Nevyřízená práce výborů
- Nedostatek nutné kvalifikace a nezávislosti členů výborů
- Růst systému v relaci na nedostatek zdrojů
- System je veřejnosti prakticky neznámý

→ probíhající diskuze o **potřebě** reformy

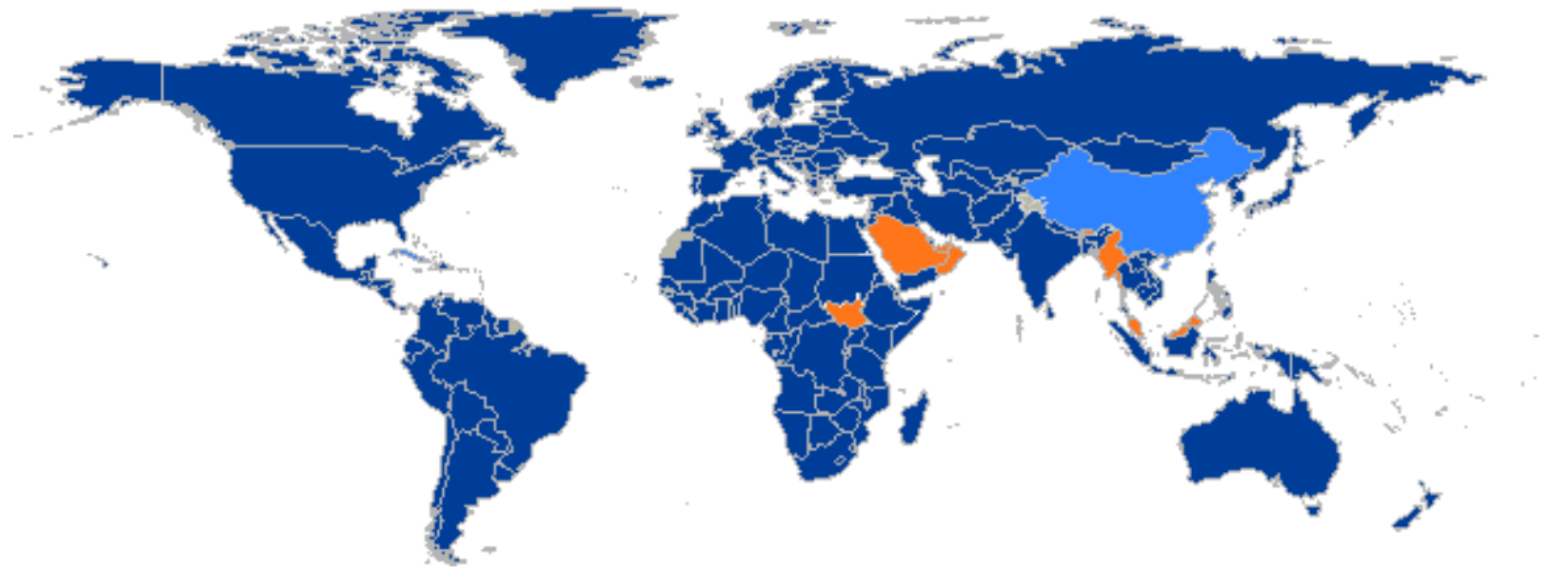
Globální lidskoprávní režim (OSN)

Ratification of 18 International Human Rights Treaties

Globální lidskoprávní režim (OSN)

International Covenant on Civil and Political Rights

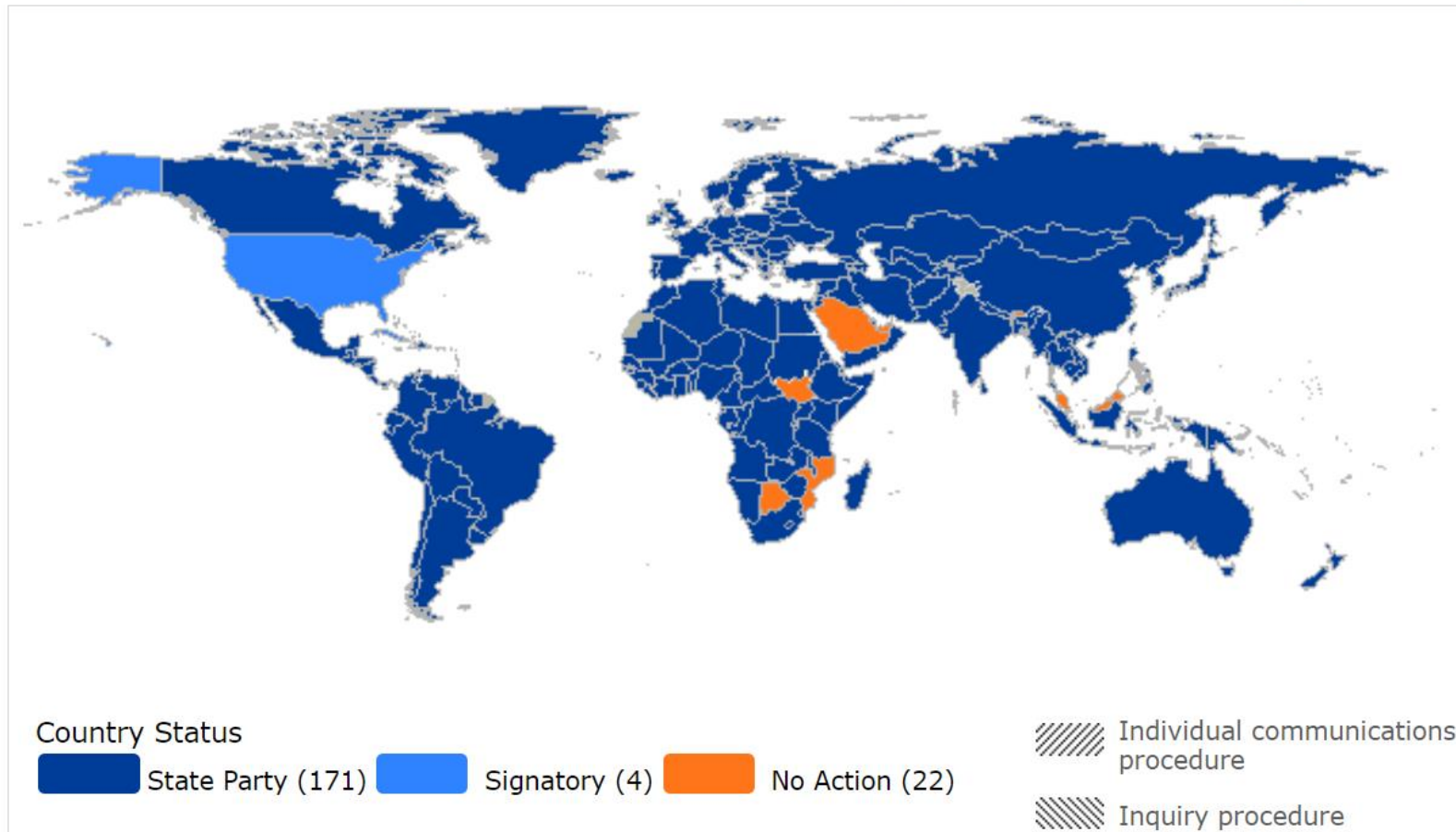
Country Status

State Party (173) Signatory (6) No Action (18)

Individual communications procedure

Globální lidskoprávní režim (OSN)

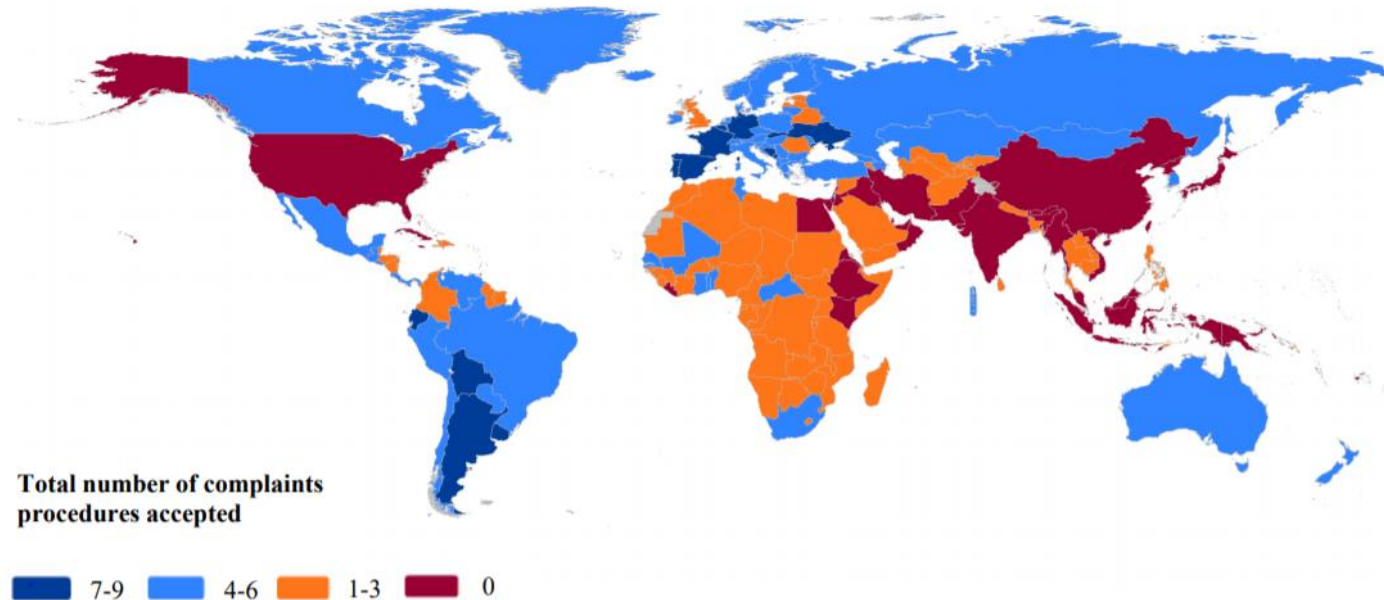
International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

Globální lidskoprávní režim (OSN)

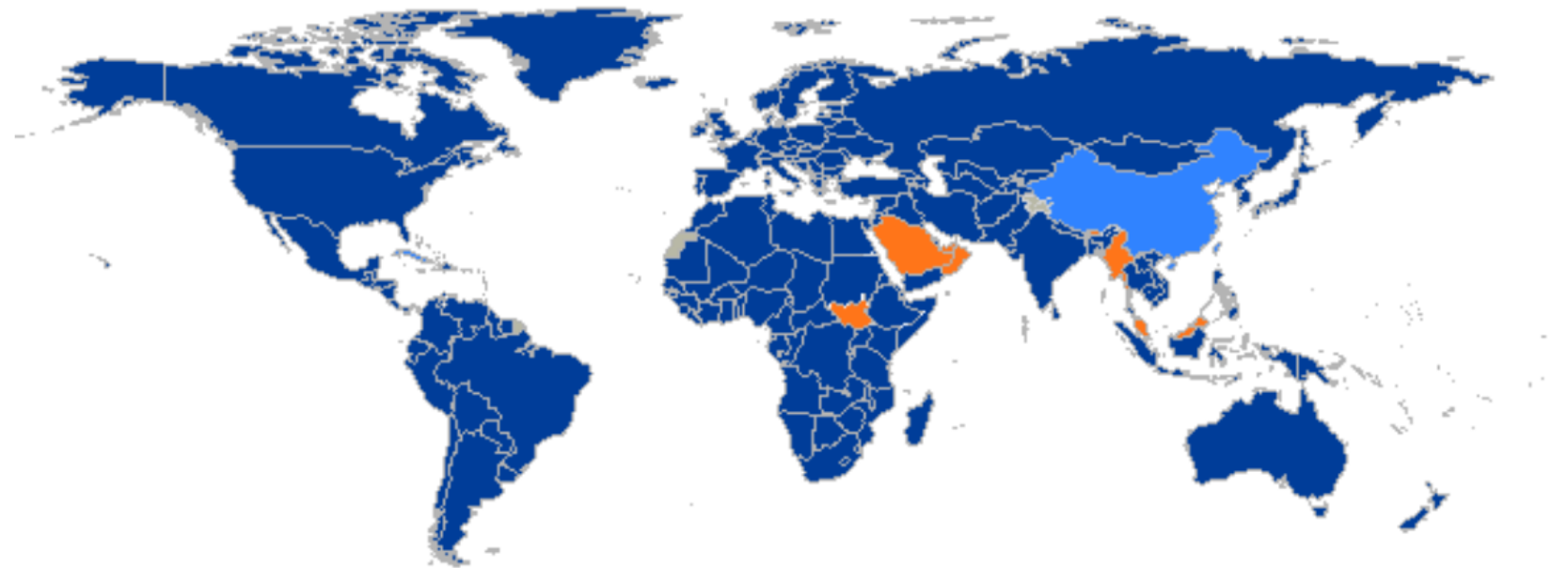
Acceptance of 9 Individual Complaints Procedures
Last Updated: 31 December 2019

Definition and meta-data: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/HRIndicators/MetadataIndividualCommunications.pdf>
Source: Database of the United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights, [Treaty Bodies Database](https://treaties.un.org), December 2019
For application of treaties to overseas, non-self-governing and other territories, shown here in grey, see <https://treaties.un.org>

Globální lidskoprávní režim (OSN)

International Covenant on Civil and Political Rights

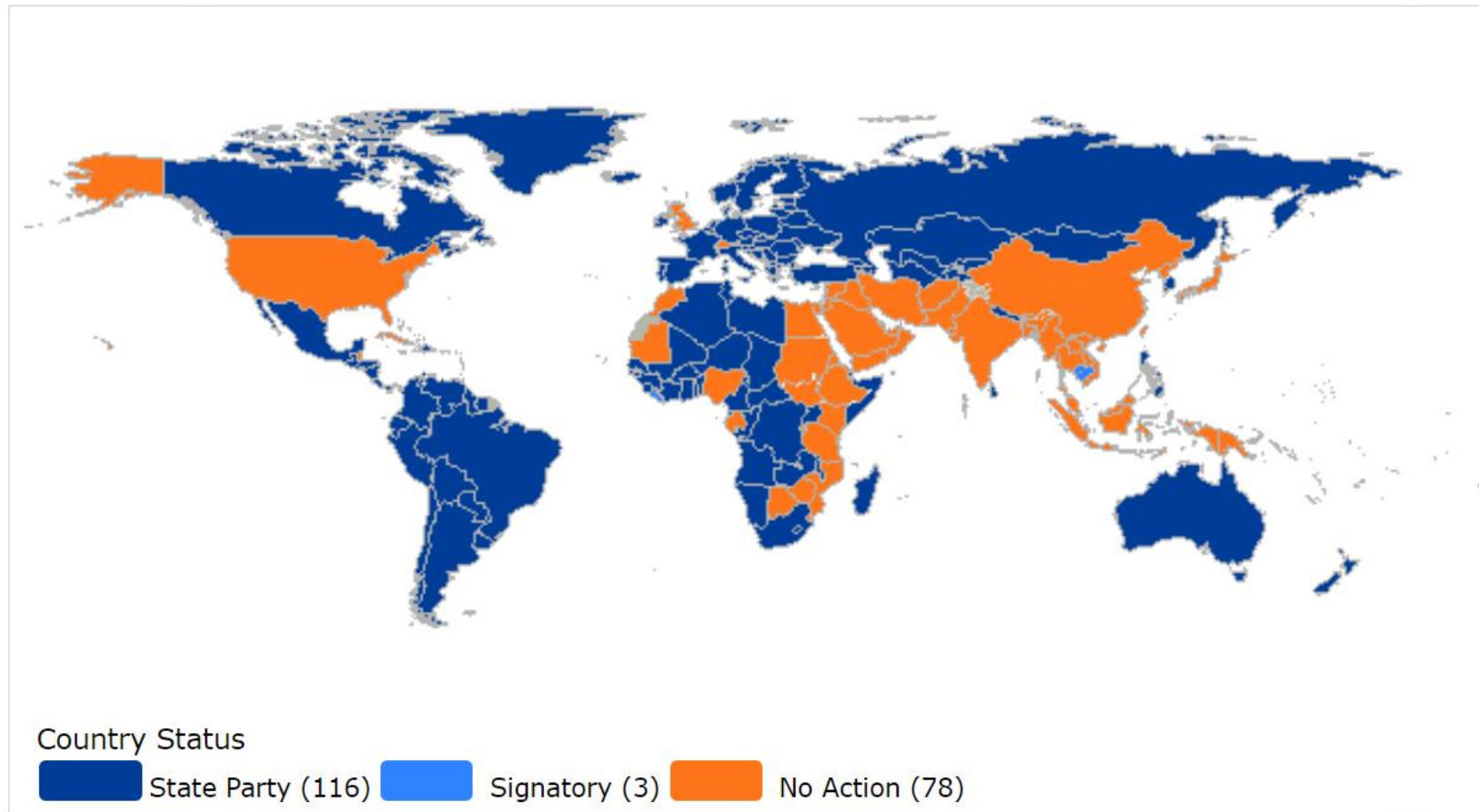
Country Status

■ State Party (173) ■ Signatory (6) ■ No Action (18)

▨ Individual communications procedure

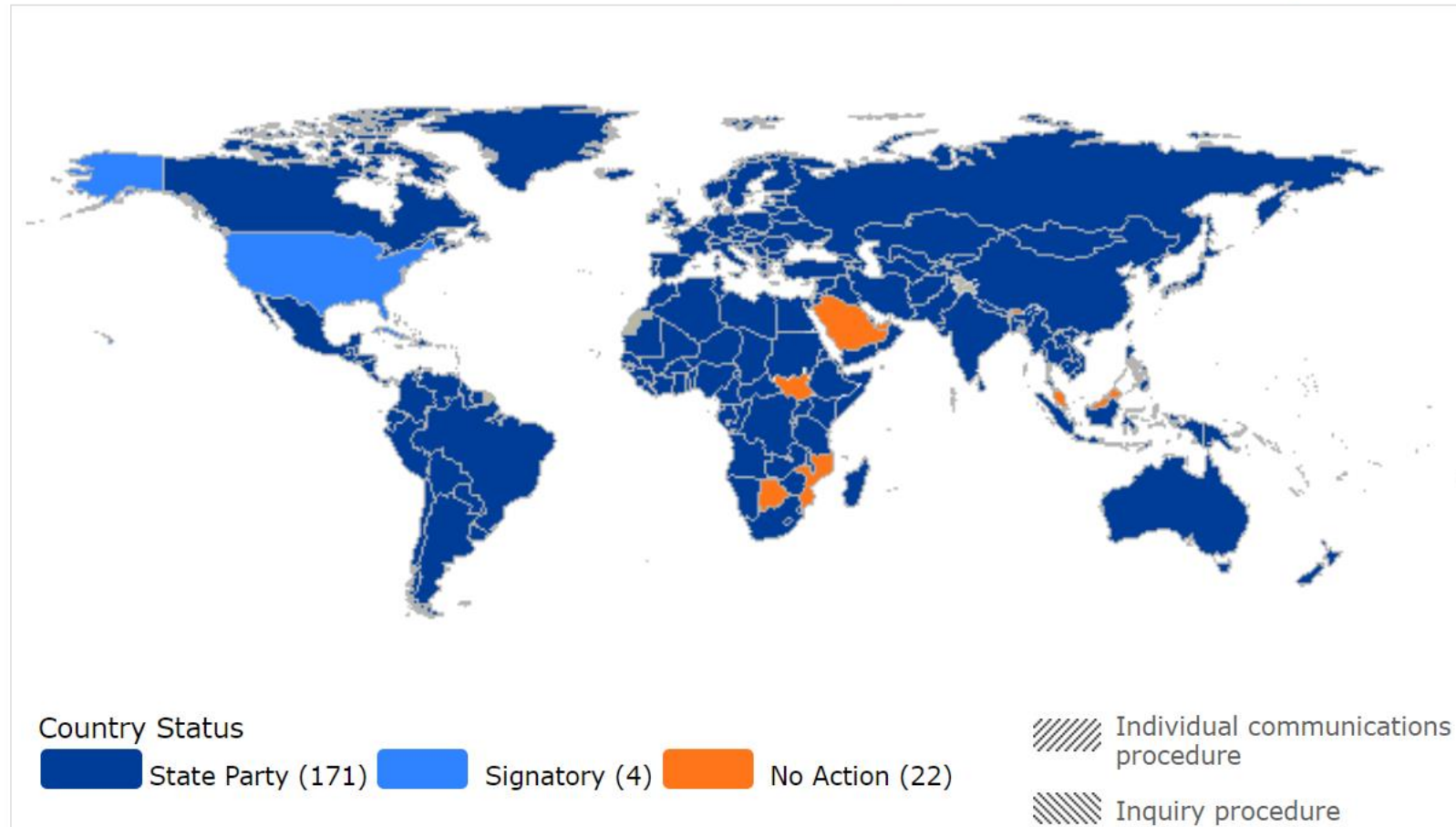
Globální lidskoprávní režim (OSN)

Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights

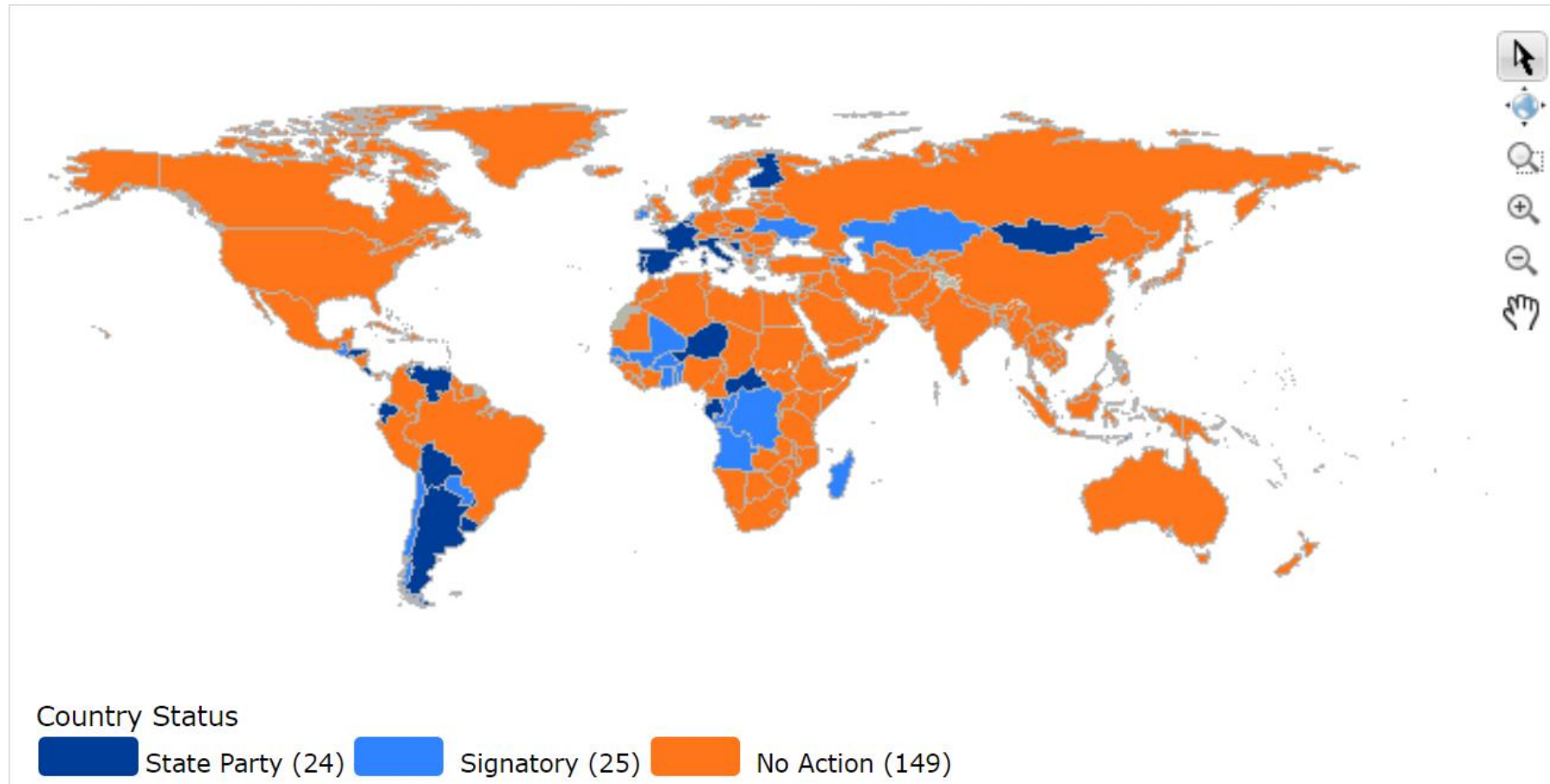
Globální lidskoprávní režim (OSN)

International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

Globální lidskoprávní režim (OSN)

Optional Protocol to the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights

Účast ČR v globálním LP režimu

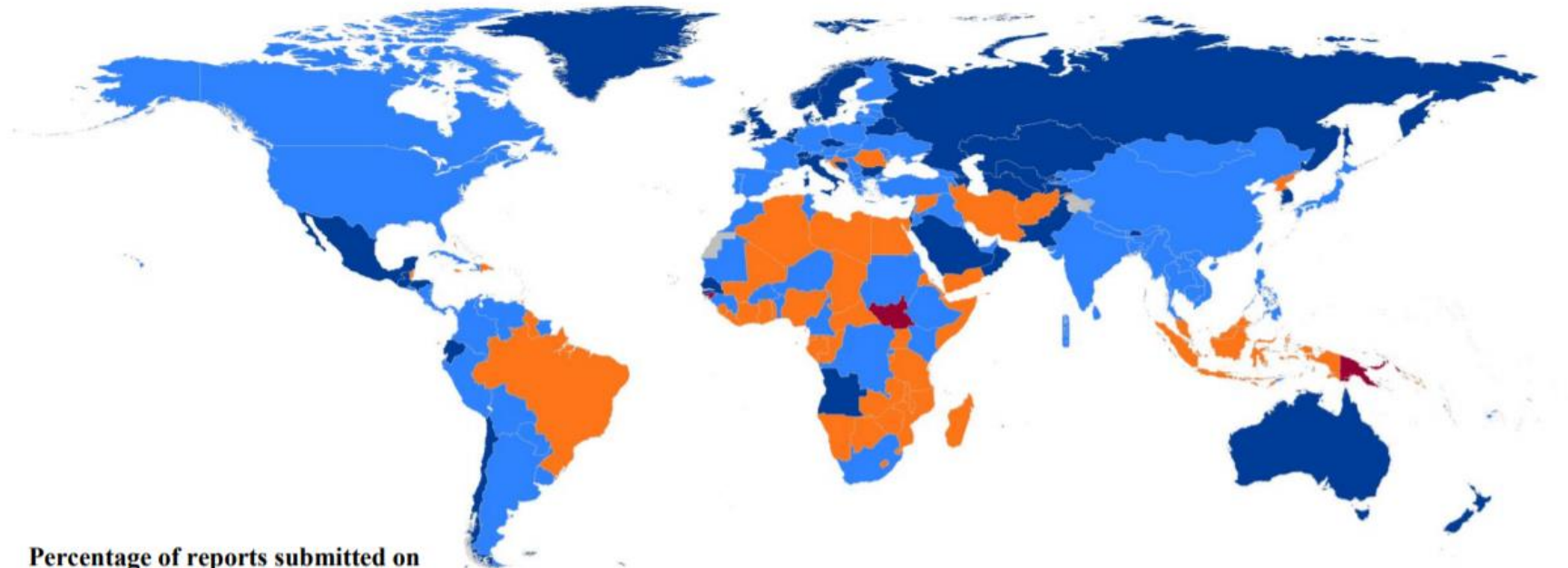
Ratification Status for Czech Republic

Treaty	Signature Date	Ratification Date, Accession(a), Succession(d) Date
CAT - Convention against Torture and Other Cruel Inhuman or Degrading Treatment or Punishment		22 Feb 1993 (d)
CAT-OP - Optional Protocol of the Convention against Torture	13 Sep 2004	10 Jul 2006
CCPR - International Covenant on Civil and Political Rights		22 Feb 1993 (d)
CCPR-OP2-DP - Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights aiming to the abolition of the death penalty		15 Jun 2004 (a)
CED - Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance	19 Dec 2016	08 Feb 2017
CED, Art.32 - Interstate communication procedure under the International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance		
CEDAW - Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women		22 Feb 1993 (d)
CERD - International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination		22 Feb 1993 (d)
CESCR - International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights		22 Feb 1993 (d)
CMW - International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families		
CRC - Convention on the Rights of the Child		22 Feb 1993 (d)
CRC-OP-AC - Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict	06 Sep 2000	30 Nov 2001
CRC-OP-SC - Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children child prostitution and child pornography	26 Jan 2005	26 Aug 2013
CRPD - Convention on the Rights of Persons with Disabilities	30 Mar 2007	28 Sep 2009

Globální lidskoprávní režim (OSN)

Reporting compliance by State parties to the human rights treaty bodies
Last Updated: 31 December 2019

Percentage of reports submitted on time

Definition and meta-data: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/HRIndicators/MetadataReportingCompliance.pdf>
Source: Database of the United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights, [Treaty Bodies Database](https://treaties.un.org), December 2019
For application of treaties to overseas, non-self-governing and other territories, shown here in grey, see <https://treaties.un.org>

Shrnutí

- Vzestup LP v mezinárodním právu po WWII
 - Faktický význam VDLP 1948 (rezoluce VS OSN)
 - Následovaly MS o LP
- Regionální LP systémy
 - Vznik v 2. polovině 20. století
 - Mezinárodní soudy (rozhodnutí právně závazná)
 - Evropa, Amerika, Afrika
- Univerzální úroveň ochrany LP
 - Na základě Charty OSN: Rada pro LP (UPR, diplomatický přezkum)
 - Na základě MS: smluvní orgány/výbory (právní přezkum, formálně doporučení)

MUNI
FSS

Děkuji Vám za pozornost

Jan Lhotský